

B E S L U T S P R O M E M O R I A

FI Dnr 19-28256

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Nya föreskrifter och allmänna råd för vissa försäkringsföreningar som har undantag

Sammanfattning

Finansinspektionen beslutar om nya föreskrifter och allmänna råd för försäkringsföreningar som har varit understödsföreningar men inte tjänstepensionskassor. Föreskrifterna reglerar hur sådana försäkringsföreningar ska beräkna försäkringsförmåner och vilken information föreningarna ska lämna till försäkringstagare, andra ersättningsberättigade och de som erbjuds att teckna en försäkring. Föreskrifterna innehåller också regler om hur försäkringsföreningarna ska beräkna det schablonberäknade kapitalkravet, hur de ska investera tillgångar på ett aktsamt sätt samt hur de ska styras på ett sunt och ansvarsfullt sätt i medlemmarnas intresse.

Föreskrifterna beslutas med anledning av de ändringar som gjorts i försäkringsrörelselagen (2010:2043), se propositionen Anpassade regler för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor (prop. 2019/20:148).

Som en följd av de nya föreskrifterna gör Finansinspektionen också ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2011:27) om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har undantag. Dessutom görs ändringar i vissa av de befintliga föreskrifterna och allmänna råden som gäller för understödsföreningar, respektive försäkringsföreningar.

De nya föreskrifterna och allmänna råden, samt ändringarna i de befintliga föreskrifterna och allmänna råden träder i kraft den 1 november 2020.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	3
1.3	Regleringsalternativ	4
1.4	Rättsliga förutsättningar	5
1.5	Ärendets beredning	6
2	Motivering och överväganden.....	6
2.1	Utgångspunkter	6
2.2	Tillämpningsområde och definitioner	7
2.3	Tillstånd	8
2.4	Information	10
2.5	Försäkringstekniska avsättningar, investeringar, kapitalbas och schablonmässigt kapitalkrav	11
2.6	Styrning av en försäkringsförening	16
2.7	Försäkringsteknisk utredning	18
2.8	Rapportering	19
2.9	Åtgärdsplan vid bristande uppfyllelse av kapitalkravet	20
2.10	Avgifter för återköp och överföring	20
2.11	Ändringar i befintliga föreskrifter och allmänna råd	21
2.12	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	26
3	Konsekvenser	27
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	29
3.2	Konsekvenser för försäkringsföreningarna	29
3.3	Konsekvenser för FI	32

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

Målet med föreskrifterna är att precisera vilka regler som understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor ska tillämpa när de omvandlas från att vara understödsföreningar som tillämpar den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar (den upphävda lagen), till att bli försäkringsföreningar med krav på tillstånd enligt den grundläggande associations- och näringsrättsliga regleringen i försäkringsrörelselagen (2010:2043), FRL.

Riksdagen antog den 16 juni 2020 regeringens förslag i prop. 2019/20:148 om anpassade regler för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor (propositionen). Lagändringarna¹ trädde i kraft den 1 augusti 2020. De nya reglerna innebär att understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor, i samband med att de omvandlas till försäkringsföreningar, har möjlighet att få undantag från vissa bestämmelser i FRL. Det handlar om bestämmelser om information, försäkringsfrämmande verksamhet, tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar, investeringar, kapitalbas, solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav, interna modeller, företagsstyrning och grupp tillsyn. De nya reglerna innebär även att undantag kan medges från lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL). Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om särskilt anpassade krav på information, schablonberäknat kapitalkrav, tillräckliga tillgångar och en sund och ansvarsfull styrning.

Som framgår i avsnitt 1.4 nedan har Finansinspektionen bemyndigats att meddela sådana föreskrifter som nämns i propositionen. Myndigheten meddelar därför nya föreskrifter och allmänna råd i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om vissa försäkringsföreningar som har undantag (föreningsföreskrifterna).

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

Understödsföreningar är föreningar för inbördes bistånd som utan affärsmässigt drivande av försäkringsrörelse meddelar annan personförsäkring än arbetslöshetsförsäkring och som är slutna på så sätt att de huvudsakligen är avsedda för anställda i visst eller vissa företag, personer tillhörande viss yrkesgrupp eller medlemmar i en sammanslutning med intressegemenskap. Understödsföreningar är registrerade hos Finansinspektionen och står under myndighetens tillsyn (3 § den upphävda lagen).

FRL trädde i kraft den 1 april 2011 och syftar till att skapa ett samlat regelverk för de som driver försäkringsrörelse. Lagen innebär att rörelseregler som gäller för försäkringsbolag i stort även gäller för försäkringsföreningar. För

¹ SFS 2020:660.

försäkringsföreningar innebär det bland annat att det finns krav på verksamhetstillstånd, samt bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar, placering av tillgångar och kapitalbas. När FRL infördes 2011 upphävdes lagen om understödsföreningar. De understödsföreningar som före den 1 april 2011 var registrerade enligt den nu upphävda lagen fick dock, med stöd av 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043), fortsätta att tillämpa den upphävda lagen under en övergångsperiod.

Övergångsregleringen innebar att sådana understödsföreningar som före den 1 april 2011 drev verksamhet som gäller tjänstepensionsförsäkring (tjänstepensionskassor) fick tillämpa den upphävda lagen till och med april 2020. Innan den tiden löpt ut skulle föreningarna ha ansökt om tillstånd enligt FRL eller lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag, alternativt ha trätt i likvidation. De understödsföreningar som är aktuella i detta regelärende, får dock tillämpa den upphävda lagen till och med utgången av år 2020. Innan övergångsperioden är slut ska dessa föreningar antingen ha anpassat sin verksamhet till FRL genom att ansöka om tillstånd och dispens helt eller delvis från FRL:s bestämmelser, eller träda i likvidation.

De understödsföreningar som ges tillstånd att omvandlas till försäkringsföreningar kommer att omfattas av ÅRFL. Enligt ändringar i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag har föreningarna dock, liksom tidigare, möjlighet att av Finansinspektionen få undantag från ÅRFL.

1.3 Regleringsalternativ

Alternativet till att meddela föreskrifter är att avstå från att göra det. Med hänsyn till att lagen har utformats så att dess innebörd i vissa delar behöver kompletteras och preciseras i föreskrifter bedöms dock en sådan lösning inte vara lämplig. Lagändringarna innebär i vissa delar en helt ny reglering för understödsföreningarna, vilket medför ett behov av förtydliganden i föreskrifter. Vidare förväntas föreningsföreskrifterna leda till ett bibehållet skydd för en försäkringsförenings medlemmar. Även om vissa av de uppgifter som Finansinspektionen nu kommer att kräva in genom rapportering bör finnas i föreningens årsredovisning, anser inte myndigheten att det finns någon anledning att avstå från att införa föreskrifter om rapportering. Som framgår av avsnitt 3.2.3 nedan bedöms kostnaden för försäkringsföreningarna bli begränsad. För Finansinspektionens tillsyn är det dessutom en fördel om uppgifterna rapporteras in på ett enhetligt sätt. Allt detta sammantaget talar emot alternativet att avstå från att meddela föreskrifter. I vissa delar, som inte direkt berörs i lagstiftningen, har Finansinspektionen dock valt att i stället besluta om allmänna råd för att härigenom ge föreningarna en bild av vad myndigheten anser att reglerna bör innebära.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Riksdagen har beslutat att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, genom nya bemyndiganden i 1 kap. 23 § 7–11 och 17 kap. 30 § FRL, ska få meddela föreskrifter om

- hur genomsnittliga försäkringsförmåner ska beräknas,
- krav på information som ska lämnas till försäkringstagare, andra ersättningsberättigade och de som erbjuds att teckna en försäkring,
- det schablonberäknade kapitalkravet,
- hur tillgångar ska placeras på ett aktsamt sätt,
- krav på hur en förening ska styras på ett sunt och ansvarsfullt sätt och
- när och hur en försäkringsförening ska upprätta och lämna in en försäkringsteknisk utredning.

Finansinspektionen har i 7 kap. 2 § försäkringsrörelseförordningen (2011:257) fått bemyndigande att meddela sådana föreskrifter.

Även Finansinspektionens föreskriftsrätt i fråga om innehållet i en verksamhetsplan, vilka upplysningar ett försäkringsföretag ska lämna till Finansinspektionen, åtgärdsplan vid bristande kapitalkrav och avgifter för återköp och överföring finns i 7 kap. 2 § försäkringsrörelseförordningen.

Finansinspektionens föreskriftsrätt i fråga om föreskrifter om årsredovisning i försäkringsföretag finns i 4 § 4 förordningen (1995:1600) om årsredovisning i kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsföretag.

Finansinspektionen har inte längre kvar några bemyndiganden att meddela föreskrifter om understödsföreningar. När det gäller Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2015:22) om eurokurs på försäkringsområdet innebär detta att det inte finns någon möjlighet för myndigheten att ändra föreskrifterna så att hänvisningen till understödsföreningar tas bort. Finansinspektionen har därför valt att införa nya föreskrifter om eurokurs på försäkringsområdet som kommer att gälla för andra företagstyper än understödsföreningar, och låta understödsföreningarna ligga ensamma kvar i de nuvarande föreskrifterna. I samband med detta justeras också rubriken i de nuvarande föreskrifterna för att skilja de båda föreskrifterna åt. När övergångstiden i 7 § lagen om införande av försäkringsrörelselagen väl har löpt ut kommer bestämmelserna om understödsföreningar i de aktuella föreskrifterna att sakna stöd i lag eller förordning, och inte längre kunna tillämpas.

Regeringen har i propositionen (s. 27 f.) konstaterat att EU-regleringen på försäkringsrörelseområdet inte hindrar att man har en särreglering för vissa försäkringsföreningar.

1.5 Ärendets beredning

Arbetet med att ta fram de beslutade föreskrifterna påbörjades i januari 2020. Inom ramen för arbetet har det under våren 2020 hållits två referensgruppsmöten med representanter främst från understödsföreningarna. På referensgruppsmötena fick föreningarna möjlighet att dels lämna allmänna synpunkter, dels ge sin syn på specifika frågeställningar. Finansinspektionen har i det fortsatta arbetet i möjligaste mån tagit hänsyn till de synpunkter som har lämnats.

Den 15 juni 2020 remitterade Finansinspektionen ett förslag till nya och ändrade föreskrifter tillsammans med en remisspromemoria till 49 myndigheter, företag och organisationer. Majoriteten av de remissinstanser som har svarat på remissen har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot förslagen.

Sju av remissinstanserna har haft synpunkter i sak. Finansinspektionen har övervägt framförda synpunkter. I respektive avsnitt nedan finns en redogörelse för de huvudsakliga synpunkterna på förslaget och hur Finansinspektionen ställer sig till dem.

2 Motivering och överväganden

Finansinspektionen redogör i avsnitten 2.1–2.10 för föreningsföreskrifterna och för motiveringar och överväganden. I avsnittet 2.11 redogörs för följdändringarna i befintliga föreskrifter och allmänna råd som gäller för understödsföreningar respektive försäkringsföreningar och motiveringar till dem. Slutligen behandlas i avsnittet 2.12 frågan om ikraftträdande och övergångsbestämmelser.

2.1 Utgångspunkter

I FRL finns anpassade bestämmelser för försäkringsföreningar som har varit registrerade som understödsföreningar som inte har varit tjänstepensionskassor. Vidare gäller proportionalitetsprincipen enligt de grundläggande bestämmelserna om försäkringsrörelse.

De aktuella föreningarna har generellt sett relativt väldefinierade och okomplicerade riskprofiler samt mindre omfattande verksamhet. Samtidigt är föreningarna sinsemellan mycket olika eftersom det finns väsentliga skillnader mellan deras olika förmåner. Skillnaderna kan jämföras med de som finns mellan skade- och livförsäkringsrörelser. En utgångspunkt har därför varit att så långt som möjligt anpassa bestämmelserna efter dessa särdrag och de bestämmelser som understödsföreningarna tillämpar i dag.

Finansinspektionen har i flera avseenden valt att utforma bestämmelserna med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:9) om försäkringsföretag som har beviljats undantag beroende på storlek som förlaga (undantagsföreskrifterna). Anledningen till det är att det framgår av

propositionen att de blivande försäkringsföreningarna, i likhet med de försäkringsföretag som har beviljats undantag beroende på storlek, ska tillämpa en anpassad reglering i FRL. Föreskrifterna är således i flera avseenden anpassade till försäkringsföreningarnas särart och myndigheten anser att det står i proportion till riskerna i verksamheten. Anpassningarna syftar till att ge föreningarna möjlighet att fortsätta med sin verksamhet inom ramen för den gemensamma försäkringsrörelseregleringen med bibehållet högt skydd för konsumenter.

2.2 Tillämpningsområde och definitioner

Finansinspektionens ställningstagande: Termer och uttryck i föreskrifterna har samma betydelse som i undantagsföreskrifterna, Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2005:1) om styrning och kontroll av finansiella företag och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:27) om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har undantag. Därtill finns ett par definitioner som rör premier och interna regler. Finansinspektionen inför bestämmelser om hur en beräkning av de genomsnittliga försäkringsförmånerna ska göras. Beräkningen skiljer sig åt beroende på typ av försäkringsförmån.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Understödsföreningen Likbärarelaget Enigheten i Malmö* (Likbärarelaget) anser att definitioner och terminologin i de föreslagna föreskrifterna bidrar till osäkerhet och att detta bör ses över. Likbärarelaget föreslår att termen kapitalbas byts ut mot kapitalkrav eftersom den termen anges i 1 kap. 19 e § FRL. *ASB-ABB-personalens Försäkringsförening* och Likbärarelaget anser att föreskrifterna kommer att innebära utökade krav på föreningarna, särskilt i fråga om föreningar som har medgetts begränsad tillsyn av Finansinspektionen. Likbärarelaget anser även att hänsyn bör tas till om verksamheten inte drivs affärsmässigt eller med vinstintresse. *Odd Fellow-logen n:r 84 understödsförening Brödrahjälpen* saknar en disposition för stadgar för en mindre försäkringsförening.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen anser att det genom den definitionsbestämmelse som införs är tillräckligt tydligt hur de termer och uttryck som används i föreskrifterna definieras. Finansinspektionen konstaterar också att det inte går att byta ut termen kapitalbas mot kapitalkrav eftersom begreppen avser olika saker. För att underlätta för försäkringsföreningarna har Finansinspektionen dock tagit fram ett hjälpdokument där myndigheten bland annat närmare förklarar de begrepp som rör försäkringstekniska avsättningar. Hjälpdokumentet kommer att skickas till de understödsföreningar som kan ansöka om att omvandlas samt publiceras på Finansinspektionens webbplats.

Några remissinstanser har anfört att den föreslagna regleringen är alltför betungande för föreningarna. Som framgår ovan under avsnitt 2.1 är dock föreningsföreskrifterna i flera avseenden anpassade till

försäkringsföreningarnas särart och Finansinspektionen anser att de står i proportion till riskerna i verksamheten. Utgångspunkten är att föreskrifterna ska ge föreningarna möjlighet att fortsätta med sin verksamhet inom ramen för den gemensamma försäkringsrörelseregleringen med bibehållet högt skydd för konsumenter. En sådan mindre försäkringsförening som avses i 1 kap. 19 d § andra stycket är dessutom undantagen vissa av bestämmelserna i FRL. Mot bakgrund av detta och då det i FRL finns möjlighet för vissa av försäkringsföreningarna att ansöka om ytterligare undantag anser Finansinspektionen att det saknas anledning att införa ytterligare lättnader i föreningsföreskrifterna.

Bestämmelsen om hur en beräkning av de genomsnittliga försäkringsförmånerna ska göras behövs för att Finansinspektionen ska kunna avgöra om en försäkringsförening ska anses vara en mindre förening enligt 1 kap. 19 d § andra stycket FRL (se även avsnitt 2.3).

Finansinspektionen saknar bemyndigande att föreskriva om en disposition för stadgar för en mindre förening, som *Odd Fellow-logen n:r 84 understödsförening Brödrahjälpen* har begärt. Vad en försäkringsförenings stadgar ska innehålla framgår av 13 kap. 6 § FRL.

2.3 Tillstånd

Finansinspektionens ställningstagande: En försäkringsförening ska lämna in uppgifter till myndigheten när föreningen ansöker om tillstånd att driva försäkringsrörelse, eller om Finansinspektionen begär det. Vilka uppgifter som ska lämnas beror på vilken typ av försäkringsförmån som föreningen erbjuder, i enlighet med 1 kap. 3 § i föreningsföreskrifterna. En sådan verksamhetsplan som enligt 2 kap. 18 § FRL ska lämnas in vid en ansökan om tillstånd att driva försäkringsrörelse ska innehålla uppgifter om den typ av risker eller åtaganden som försäkringsföreningens verksamhet ska omfatta. Verksamhetsplanen ska också beskriva hur föreningen styrs i enlighet med 1 kap. 19 e § första stycket 4 FRL.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Sveriges Advokatsamfund* anser att det vore av värde om Finansinspektionen gav ut allmänna råd till de begravningskassor som även har möjlighet att ansöka om undantag enligt 1 kap. 20 § FRL, om vad de bör tänka på om de ansöker om tillstånd att bli försäkringsförening och vilka skäl de bör ange för att beviljas undantag. Advokatsamfundet anser till exempel att det är oklart enligt avgiftsförordningen hur stor ansökningsavgiften är för en begravningskassa som söker dispens enligt 1 kap. 20 § FRL.

Finansinspektionens skäl: Av FRL framgår vad som krävs för att en förening ska kunna beviljas undantag enligt samma lag. Föreningen måste uppfylla dels villkoren i 1 kap. 19 § FRL, dels kraven i 1 kap. 19 d § FRL. Det innebär att föreningen, för att kunna få undantag, ska vara registrerad enligt den upphävda lagen när ansökan om tillstånd görs. Föreningen får vid denna tidpunkt inte

meddela tjänstepensionsförsäkring. Den får inte heller väsentligen ha ändrat inriktning eller utökat omfattningen av sin verksamhet i förhållande till den verksamhet som drevs enligt den upphävda lagen.

Om dessa förutsättningar är uppfyllda kan undantag beviljas från följande bestämmelser i FRL: 4 kap. 2 § om information, 4 kap. 4 § om försäkringsfrämmande verksamhet, 5–10 kap. om tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar, investeringar, kapitalbas, solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav, interna modeller samt företagsstyrning, 16 kap. om offentliggörande och 19 kap. om grupp tillsyn. Om undantag beviljas ska föreningen i stället tillämpa bestämmelserna i 1 kap. 19 d–f §§ FRL, försäkringsrörelseföreskrifterna samt föreningsföreskrifterna.

För en sådan förening som är mindre enligt 1 kap. 19 d § andra stycket FRL ges ytterligare vissa lättnader i FRL. En förening är att anse som mindre om de genomsnittligt beräknade förmånerna kan bedömas understiga 23 650 kronor (50 procent av prisbasbeloppet 47 300 kronor för år 2020). Det är Finansinspektionen som bedömer om en förening ska anses som mindre. Myndighetens bedömning grundar sig på uppgifter som föreningen lämnar in, bland annat om antal medlemmar och andra ersättningsberättigade. I föreskrifterna införs därför krav på att en förening ska lämna in uppgifter som gör att man kan fastställa genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner per försäkringstagare eller annan ersättningsberättigad. Uppgifterna ska lämnas när föreningen ansöker om tillstånd att driva försäkringsrörelse eller om Finansinspektionen annars begär det. De föreningar som har sådana förmåner där försäkringens värde kan höjas löpande med återbäring (retrospektivreservmetod), eller med pensionstillägg som successivt höjer pensionen för varje försäkring, ska lämna in aktuella uppgifter om försäkringstekniska avsättningar samt fördelade återbäringsmedel till Finansinspektionen. För övriga typer av förmåner ska uppgifter om utbetalda försäkringsersättningar och utbetald återbäring lämnas in till myndigheten för de senaste fem åren.

Bestämmelsen om vilka uppgifter en verksamhetsplan ska innehålla utgår från det som gäller för försäkringsföretag enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse (försäkringsrörelseföreskrifterna), men kraven har anpassats med hänsyn till försäkringsföreningarnas särart.

Finansinspektionen vill nämna följande mot bakgrund av de synpunkter som *Sveriges Advokatsamfund* har framfört. Avgiften för ansökan om omvandling skiljer sig åt beroende på föreningens storlek.² Om det gäller en mindre förening är avgiften 26 400 kronor. För övriga understödsföreningar är avgiften 60 000 kronor. Avgiften omfattar både ansökan om omvandling och ansökan om undantag enligt 1 kap. 19 d § FRL. Om en begravningskassa vill ansöka om ytterligare undantag enligt 1 kap. 20 § FRL tillkommer en avgift på 14 400

² Se förordning (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen.

kronor. Föreningsföreskrifterna gäller för sådana försäkringsföreningar som har beviljats undantag från 1 kap. 19 d § FRL.

Föreskrifter och allmänna råd som rör undantag enligt 1 kap. 20 § FRL faller inte inom ramen för detta regelgivningsärende.

2.4 Information till försäkringstagarna

Finansinspektionens ställningstagande: En försäkringsförening ska informera de som erbjuds att teckna en försäkring bland annat om vad försäkringen omfattar. I informationen ska föreningen särskilt framhålla viktiga begränsningar i försäkringen. Föreningen ska även lämna information vid flytt av försäkring. Sådana mindre försäkringsföreningar som avses i 1 kap. 19 d § andra stycket FRL undantas från vissa av bestämmelserna. Föreningarna bör tillhandahålla informationen kostnadsfritt och i varaktig form. Om informationen finns tillgänglig i elektronisk form bör försäkringstagare på begäran kunna få den även i pappersform.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Det har införts en bestämmelse om att viktiga begränsningar särskilt ska framhållas samt allmänna råd om formerna för hur informationen ska ges.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Konsumentverket* anser att det saknas en bestämmelse om formkrav för att lämna information. Konsumentverket anser att det är viktigt att informationen tillhandahålls kostnadsfritt och i varaktig form. Om informationen finns tillgänglig i elektronisk form, bör konsumenten på begäran kunna få den i pappersform, menar Konsumentverket. När informationen lämnas i annan form än i pappersform, tycker Konsumentverket även att det är viktigt att säkerställa att de försäkrade får veta när ny information finns tillgänglig, när informationen har uppdateras och var man kan ta del av den. Konsumentverket anser även att 3 kap. 1 § i föreskrifterna bör innefatta att viktiga begränsningar i försäkringen särskilt framhålls.

Finansinspektionens skäl: Det finns inga krav på informationsgivning i den upphävda lagen. Som förebild har Finansinspektionen i stället utgått från Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:39) om information som gäller försäkring och tjänstepension (informationsföreskrifterna). Föreskrifterna har dock anpassats till föreningarnas verksamhet och bestämmelserna är uppdelade i avsnitt som avser information innan en försäkring meddelas, information under försäkringstiden (spartiden) samt information när försäkringen är under periodisk utbetalning. Informationskraven under försäkringstiden gäller förändringar som påverkar försäkringens innehåll. Vanliga krav är information vid ändrad förmånsnivå genom uppkommen återbäring och ändrade avgiftsuttag, det vill säga ändring av reglerna för hur driftskostnader i föreningen täcks genom viss reduktion av försäkringarnas värden. För föreningar med verksamhet som innefattar periodiskt påfört återbäringskapital införs dessutom krav på årlig värdeinformation.

Föreningarna är inte undantagna från bestämmelsen i 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen (2005:104), (FAL), om rätt till återköp eller överföring av försäkrings värde till annat försäkringsföretag (flytträtt). I de fall som försäkringsavtalet gäller pensionsförsäkring, och föreningen i övrigt inte bedömer att det finns några hinder för en överföring, införs det därför en bestämmelse om vilken information som ska lämnas i anslutning till en förfrågan om sådan överföring av en försäkrings värde. Finansinspektionen anser att föreningen som utgångspunkt åtminstone bör lämna sådan information som framgår av bilaga 2, avsnitt B i informationsföreskrifterna, där vissa informationskrav anges för överförande respektive mottagande försäkringsföretag.

Ytterligare vägledning finns i den branschrekommendation som Svensk Försäkring har utfärdat och som anger vilken information som bör lämnas vid överföring av pensionskapital.

För en sådan mindre försäkringsförening som avses i 1 kap. 19 d § andra stycket FRL inför Finansinspektionen begränsade informationskrav. Till de som erbjuds att teckna försäkring är föreningen endast skyldig att tillhandahålla föreningens stadgar samt viss grundläggande information om försäkringen och dess innehåll. Detta under förutsättning att dessa dokument innehåller de uppgifter som ska lämnas enligt 3 kap. 1 § föreningsföreskrifterna. Något krav på kontinuerlig information under försäkringstiden finns inte. Om stadgarna ändras på ett sätt som påverkar försäkringens innehåll är föreningen dock skyldig att informera om detta.

Finansinspektionen håller med *Konsumentverket* om att det kan vara bra med vägledning för föreningarna om formerna för att lämna information. Mot bakgrund av föreningarnas begränsade verksamhet anser dock myndigheten att det räcker med att införa allmänna råd om formerna för hur informationen ska lämnas.

2.5 Försäkringstekniska avsättningar, investeringar, kapitalbas och schablonmässigt kapitalkrav

2.5.1 Försäkringstekniska avsättningar

Finansinspektionens ställningstagande: Beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna för livförsäkring ska grundas på betryggande antaganden om dödlighet och andra riskmått samt på räntesats och driftskostnader, som var för sig bestämmer de försäkringstekniska avsättningarna. Avsättningarna för skadeförsäkring beräknas med försiktiga antaganden.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Likbärarelaget* ifrågasätter om

Finansinspektionen har bemyndigande att meddela föreskrifter om försäkringstekniska avsättningar.

Finansinspektionens skäl: Försäkringstekniska avsättningar (FTA) är avsättningar i balansräkningen för ett försäkringsföretags åtaganden på grund av försäkringar. Traditionellt beräknas FTA som förväntat kapitalvärde och olika delposter i FTA anges nedan (a–d). Finansinspektionen behåller de indirekta buffertar som försiktiga antaganden medför i föreningsföreskrifterna, eftersom de medverkar till att behålla konsumentskyddet. Närmare bestämmelser om beräkning och redovisning av FTA finns i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:27) om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har undantag och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag (redovisningsföreskrifterna). Några sådana bestämmelser införs därför inte i föreningsföreskrifterna.

De försäkringstekniska avsättningarna ska motsvara föreningens ansvar för

- a. ej intjänade premier och kvardröjande risker
- b. livförsäkringsavsättning,
- c. oreglerade skador, och
- d. återbäring och rabatter.

Dessa fyra poster ingår i försäkringsföretagens balansräkningar under posten försäkringstekniska avsättningar. För de försäkringsföreningar som har undantag enligt 1 kap. 1 § fjärde stycket ÅRFL finns bestämmelser om beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna i redovisningsföreskrifterna. Finansinspektionen inför därför inte heller några bestämmelser om detta i föreningsföreskrifterna.

Likbärarelaget har ifrågasatt om Finansinspektionen har bemyndigande att meddela föreskrifter om försäkringstekniska avsättningar. Enligt 1 kap 19 e § första stycket 2 FRL ska en försäkringsförening ha tillgångar som minst uppgår till ett belopp som motsvarar de beräknade försäkringsförmånerna (vilket motsvarar FTA) med ett tillägg av ett belopp som motsvarar ett schablonmässigt kapitalkrav (vilket motsvarar kapitalbasen).

Finansinspektionen har bemyndigande att meddela föreskrifter om hur försäkringsförmånerna ska beräknas både enligt 19 d § andra stycket och 19 e § första stycket 2, se 7 kap. 2 § 7 försäkringsrörelseförordningen. Myndigheten gör därför inte någon justering av föreskrifterna utifrån de synpunkter som *Likbärarelaget* har lämnat.

Försäkringsföreningarna bör använda den diskonteringsräntekurva som publiceras på Finansinspektionens webbplats, när de diskonterar hela eller delar av de försäkringstekniska avsättningarna till nuvärde (kapitalvärde). Alternativt kan den räntesats som följer av Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2007:24) om försäkringstekniska grunder (tryggandegrunderna) tillämpas.

2.5.2 Investeringar

Finansinspektionens ställningstagande: En försäkringsförening omfattas av begränsningar i hur de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna och det schablonmässiga kapitalkravet får investeras. Föreningens tillgångar ska investeras så att risken för valutakursförluster begränsas.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Ignis Försäkringsförening* anser att det behövs ett förtydligande i 5 kap. föreskrifterna. Föreningen påpekar att det bör framgå av texten i 5 kap. 14 § första stycket att det endast är de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna, inklusive det schablonmässiga kapitalkravet, som avses. Inte föreningens samtliga tillgångar.

Finansinspektionens skäl: I Finansdepartementets promemoria En översyn av regleringen för tjänstepensionsföretag³, konstateras att kapitalkravet för tjänstepensionsföretag enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet) som motsvarar ett procentuellt påslag på FTA, kan ge ett acceptabelt skydd. Detta under förutsättning att kapitalkravet kompletteras med omfattande begränsningar av hur stora investeringar som företagen får göra i olika tillgångsslag. För tjänstepensionsföretagen valde regeringen dock att införa ett riskkänsligt kapitalkrav utan några begränsningar om investeringar. För de understödsföreningar som inte har varit tjänstepensionskassor infördes i stället ett schablonmässigt kapitalkrav, som liknar det krav som finns i andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen bedömer att kapitalkravet, i enlighet med resonemanget i propositionen, behöver kompletteras med begränsningar av föreningarnas investeringar. Myndigheten inför därför föreskrifter om detta.

De begränsningsregler som införs för tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna och det schablonmässiga kapitalkravet – och som ska omhänderta marknadsriskerna i det schablonmässiga kapitalkravet – är i princip desamma som i 24 a § den upphävda lagen. Bestämmelserna gör det dock möjligt för föreningarna att investera i bland annat aktier och andra värdepapper, vilket inte är tillåtet enligt 24 § upphävda lagen.

Bestämmelserna har utformats med investeringsreglerna i 2 kap. undantagsföreskrifterna som förlaga.

Det framgår både av 5 kap. 5 § föreningsföreskrifterna och av rubriken före denna bestämmelse, att de begränsningar som avses i 6–17 §§ gäller tillgångar som motsvarar FTA och det schablonmässiga kapitalkravet och inga andra tillgångar. Finansinspektionen anser därför att det är tydligt vilka tillgångar

³ FI2020/01995/FPM, s. 13.

som avses i 5 kap. 14 § föreningsföreskrifterna och ändrar inte i föreskrifterna med hänsyn till de synpunkter som *Ignis Försäkringsförening* har lämnat.

Ett förmånsrättsregister för försäkringsföretag är en central del av konsumentskyddsregleringen, och vid en eventuell likvidation är ett korrekt fört register en förutsättning för att försäkringstagarnas förmånsrätt ska kunna tillgodoses. Finansinspektionen saknar dock bemyndigande att föreskriva om förmånsrätten för en försäkringsförening. För att uppnå ett tillfredsställande skydd för försäkringstagarna även i en förening, inför Finansinspektionen emellertid allmänna råd om att föreningen bör föra ett register över de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna och det schablonmässiga kapitalkravet.

Finansinspektionen bedömer att en förteckning över godkända stater, vars valutor används, är nödvändigt för att begränsa försäkringsföreningarnas placeringsrisker. De motiv som anges i beslutspromemorian till undantagsföreskrifterna är relevanta även för bestämmelserna i föreningsföreskrifterna.⁴

Det finns inga specialföretag enligt definitionen i 1 kap. 12 § 11 FRL i Sverige i dag. Finansinspektionen har därför valt att inte införa några föreskrifter om sådana, motsvarande de som finns i undantagsföreskrifterna. Om sådana investeringsmöjligheter skulle uppstå i framtiden kan det finnas anledning för Finansinspektionen att göra en ny bedömning. I dagsläget bedömer myndigheten att det är tveksamt om en sådan investering skulle kunna bedömas som en aktsam investering för en försäkringsförening.

2.5.3 Kapitalbas och schablonmässigt kapitalkrav

2.5.3.1 Kapitalbas

Finansinspektionens ställningstagande: En försäkringsförenings kapitalbas ska vara sammansatt av särskilda poster. Föreningen får, efter medgivande av Finansinspektionen, ta med andra poster i kapitalbasen eller dra av andra poster från kapitalbasen än de som föreskrivs.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Likbärarelaget Enigheten i Malmö* ifrågasätter om Finansinspektionen har bemyndigande att meddela föreskrifter om kapitalbas, eftersom mindre försäkringsföreningar enligt 1 kap. 19 d § FRL har undantag från kapitalbasen enligt 7 kap. FRL.

Finansinspektionens skäl: En försäkringsförening behöver inte ta fram en särskild solvensbalansräkning, utan kan använda sig av balansräkningen i redovisningen. Föreskrifterna innebär att beräkningen av föreningens kapitalbas ska utgå från föreningens balansräkning, som ska upprättas i

⁴ Se FI dnr 10-9534 s. 84.

enlighet med bestämmelserna i ÅRFL och redovisningsföreskrifterna. Det betyder till exempel att föreningens tillgångar kan värderas till verkligt värde eller till anskaffningsvärde. Värdering till verkligt värde får användas för de tillgångar som motsvarar FTA och det schablonmässiga kapitalkravet. Eventuellt övervärde får ingå i beräkningen av kapitalbasen under förutsättningen att föreningen upplyser om sådana övervärden i sin årsredovisning. Vidare ska immateriella tillgångar dras av från kapitalbasen, i likhet med de bestämmelser som har gällt tidigare i Solvens 1-regelverket⁵ och de bestämmelser om kapitalbas som gäller enligt 3 kap. 2 § 2 undantagsföreskrifterna.

En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § FRL är, precis som *Likbärarelaget* påpekar, undantagen från bestämmelserna om kapitalbas i 7 kap. i FRL. Genom 1 kap. 19 e § första stycket 2 FRL finns dock ett krav på att en sådan försäkringsförening ska ha en kapitalbas. Enligt den bestämmelsen ska en försäkringsförening ha tillgångar på minst ett belopp som motsvarar de beräknade försäkringsförmånerna (FTA), med tillägg av ett belopp som motsvarar ett schablonmässigt kapitalkrav (kapitalbasen).

Finansinspektionen har bemyndigande att meddela föreskrifter om kapitalkrav enligt 1 kap. 19 e § första stycket 2 §, se 7 kap. 2 § 9 försäkringsrörelseförordningen. Finansinspektionen bedömer att föreskrifterna om att en försäkringsförening ska ha en kapitalbas, och om hur den ska vara sammansatt, ryms inom det bemyndigandet.

2.5.3.2 Kapitalkrav

Finansinspektionens ställningstagande: Det schablonmässiga kapitalkravet ska utgöra fem procent av en försäkringsförenings försäkringstekniska avsättningar.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen bedömer att de bestämmelser om kapitalkrav som gäller enligt 3 kap. 5 och 6 §§ undantagsföreskrifterna beroende på storlek, inte är anpassade för den verksamhet som försäkringsföreningarna driver. Myndigheten inför därför inga motsvarande bestämmelser för försäkringsföreningar.

Finansinspektionens målsättning är att lagändringarna om det schablonmässiga kapitalkravet – tillsammans med föreskrifterna om bland annat begränsningar i investeringarna av en förenings tillgångar – ska bidra till ett bibehållet konsumentskydd. Föreskrifterna är anpassade till den ofta mindre komplicerade verksamhet som försäkringsföreningarna driver. Finansinspektionen anser dock att det är viktigt att även

⁵ Det regelverk som gällde för försäkringsområdet till och med 2015.

försäkringsföreningarna tar hänsyn till finansiella risker när de beräknar kapitalkravet. De *finansiella risker* (marknadsriskerna) som är kopplade till tillgångssidan i balansräkningen hanteras genom att det införs bestämmelser om investeringsregler, se avsnitt 2.5.2.

Enligt Finansinspektionen innebär bestämmelserna att ett företag i kapitalkravsberäkningen tar hänsyn till de *försäkringsrisker*, exempelvis dödsfallsrisk, ränterisk och driftskostnadsrisk, som det är utsatt för. Kapitalkravet ska vara fem procent av de försäkringstekniska avsättningarna, i enlighet med det som gäller i dag för understödsföreningar enligt 23 § andra stycket den upphävda lagen. Detta utgör en del av det kapitalkrav som gäller enligt 3 kap. 6 § undantagsföreskrifterna.

2.6 Styrning av en försäkringsförening

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionen inför regler om styrning av en försäkringsförening. Reglerna rör bland annat god intern kontroll, hantering och uppföljning av föreningens risker, regelefterlevnad, internrevision och uppdragsavtal. Försäkringsföreningar som beviljas undantag från de bestämmelser om företagsstyrning som finns i 10 kap. FRL ska i stället styras på ett sunt och ansvarsfullt sätt i medlemmarnas intresse. En mindre förening som avses i 1 kap. 19 § andra stycket FRL undantas från vissa av bestämmelserna, bland annat från kravet på att i förväg rapportera in till Finansinspektionen om föreningen har lagt ut en central del av den tillståndspliktiga verksamheten.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Det innehöll dock inte något undantag för en sådan mindre försäkringsförening som avses i 1 kap. 19 d § andra stycket FRL att i förväg rapportera in om föreningen har lagt ut en central del av den tillståndspliktiga verksamheten..

Remissinstanserna: *Sveriges Advokatsamfund* ifrågasätter om nyttan av att en förening anmäler att den har lagt ut en central del av den tillståndspliktiga verksamheten verkligen uppväger det ingrepp i föreningens verksamhet som en sådan anmälan skulle innebära. Advokatsamfundet menar att nyttan av anmälningar är förhållandevis oklar när det gäller företag med så pass begränsad verksamhet som flertalet föreningar har, och påpekar att det sannolikt skulle underlätta om informationen i stället kunde ingå i den årliga rapporteringen. Vidare anser Advokatsamfundet att uttrycket ”en central del av den tillståndspliktiga verksamheten” är oklart och därför svårt att tillämpa i praktiken. Advokatsamfundet anser att det vore önskvärt dels att föreskrifterna använde samma terminologi som i FRL, dels att det genom några exempel klargörs vilka delar av verksamheten som omfattas av anmälningskravet.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har i föreningsföreskrifterna utgått från Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag, som understödsföreningarna tillämpar i dag. De allmänna råden har anpassats för att säkerställa ett tillräckligt skydd för försäkringstagare utan att kraven på föreningarna ökar på ett omotiverat sätt jämfört med vad

som gäller för dem i nuläget. Vissa av bestämmelserna har ändrats från allmänna råd till föreskrifter.

Det rör sig i dessa fall om bestämmelser som bedöms särskilt grundläggande för en försäkringsförening, däribland god intern kontroll, hantering och uppföljning av föreningens risker, regelefterlevnad, internrevision och uppdragsavtal. Det införs inte några krav på funktioner för riskkontroll och regelefterlevnad för föreningarna. Däremot har en försäkringsförening ansvar för att säkerställa att hanteringen, respektive uppföljningen, av risker är tillfredsställande och att de bestämmelser som gäller för försäkringsföreningar följs.

När det gäller oberoende granskning ska en förening som inte har kategoriserats som mindre ha en funktion för internrevision. Vidare ska funktionen regelbundet göra en oberoende granskning. Föreningen kan anlita en konsultfirma för uppdraget.

För en sådan mindre förening som avses i 1 kap. 19 d § andra stycket FRL anser Finansinspektionen att det inte är motiverat att föreningen vare sig ska ha en funktion för internrevision eller att föreningen regelbundet ska göra en oberoende granskning. Däremot ska en sådan mindre förening regelbundet utvärdera behovet av oberoende granskning och om det bedöms nödvändigt se till att en sådan genomförs.

En försäkringsförening som väljer att lägga ut delar av verksamheten till en uppdragstagare utanför föreningen har kvar det fulla ansvaret för den verksamheten. En sådan förening ansvarar alltså på samma sätt för verksamhet som utförs av uppdragstagare som om föreningen hade utfört verksamheten i egen regi. En förening som vill lägga ut verksamhet behöver upprätta ett skriftligt uppdragsavtal. Föreningen ska också säkerställa att uppdragstagaren följer de bestämmelser som gäller för försäkringsföreningar samt upprätthåller föreningens ansvar gentemot Finansinspektionen, till exempel när det gäller möjligheten för myndigheten att utöva tillsyn. Vidare ska en förening som har lagt ut en central del av den tillståndspliktiga verksamheten i förväg anmäla det till Finansinspektionen. En sådan anmälan ska således göras innan avtalet börjar gälla. En sådan mindre försäkringsförening som avses i 1 kap. 19 d § andra stycket FRL driver dock en mindre omfattande verksamhet. Därför anser Finansinspektionen att det är motiverat att, i enlighet med *Advokatsamfundets* synpunkt, i stället göra det möjligt för dessa föreningar att anmäla detta i samband med den årliga rapporteringen. Myndigheten har därför infört en ny bestämmelse i föreskrifterna och tagit in anvisningar om var detta ska anges i bilaga 2.

De försäkringsföreningar som omfattas av föreningsföreskrifterna har inte tillämpat FRL. Det innebär att oavsett om man använder det begrepp som finns i FRL eller det föreslagna begreppet *central del*, kommer de nya föreskrifterna innehålla ett begrepp som är nytt för försäkringsföreningarna. Vidare innehåller begreppet i FRL ordet *funktioner*, vilket skulle bli missvisande för de mindre försäkringsföreningarna eftersom det för dessa inte ställs krav på att ha någon sådan.

Mot denna bakgrund anser Finansinspektionen att det inte är motiverat att, som Advokatsamfundet har föreslagit, använda sig av samma terminologi som i FRL för en central del av verksamheten. Med en central del av verksamheten i föreskrifterna avses sådana uppgifter som är nödvändiga för att föreningen ska kunna fullgöra de ingångna försäkringsavtalen. Vilka uppgifter som utgör en central del av verksamheten kan variera beroende på föreningarnas verksamhet och omfattning, men typiskt sett är kapitalförvaltning, skadereglering, försäkringsteknisk utredning, internrevisionsfunktion och sådana it-system som är nödvändiga för försäkringsrörelsen exempel på vad som kan utgöra en central del av en försäkringsförenings verksamhet.

En understödsförening ska i dag tillämpa Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2016:21) om ersättningspolicy i understödsföreningar, börser och clearingorganisationer. För små försäkringsföretag som kan beviljas undantag enligt 1 kap. 19 och 20 §§ FRL finns emellertid inte några regler om styrdokument för ersättningar. Några sådana införs därför inte heller för försäkringsföreningarna.

2.7 Försäkringsteknisk utredning

Finansinspektionens ställningstagande: En försäkringsteknisk utredning i enlighet med 17 kap. 17 a § FRL ska göras och lämnas in till myndigheten vid särskilda tidpunkter samt om Finansinspektionen begär det. För de försäkringsföreningar som har kategoriserats som mindre, införs betydande lättnader när det gäller kraven på utredning.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: En förening som inte är en mindre förening ska upprätta och lämna in en försäkringsteknisk utredning minst vart tredje år, med början ett år efter att Finansinspektionen har gett föreningen tillstånd att omvandlas till en försäkringsförening.

Utredningen ska åtminstone beskriva de olika förmånerna. Den ska också innehålla uppgifter om vilka antaganden som beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna har baserats på uppdelade på olika förmånsslag. Vidare ska överskottet i verksamheterna framgå.

Finansinspektionen inför även allmänna råd om att föreningen bör lämna förslag i utredningen om hur den ska hantera överskott och om huruvida överskott ska kunna leda till en höjning av försäkringstagarnas förmåner. En livförsäkringsförening ska kommentera i utredningen om den har gjort avsteg från kontributionsprincipen i 13 kap. 23 § FRL, antingen i försäkringsavtalet eller genom föreningens stadgar.

2.8 Rapportering

Finansinspektionens ställningstagande: En försäkringsförening ska årligen rapportera uppgifter om kapitalbas och det schablonmässiga kapitalkravet till Finansinspektionen. Uppgifterna ska lämnas senast den 15 maj. En förening kan få undantag från sådan rapportering om det finns särskilda skäl.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Föreskrifterna innebär att uppgifter om kapitalbas och det schablonmässiga kapitalkravet, som baseras på försäkringstekniska avsättningar, ska lämnas till Finansinspektionen. Enligt Finansinspektionen behövs dessa uppgifter för att myndigheten ska kunna följa upp att försäkringsföreningens kapitalbas är tillräcklig. Rapporteringen ska innehålla uppgifter om summan av tillgångar fördelad på byggnader och mark, aktier och andelar, obligationer och räntebärande värdepapper, övriga placeringstillgångar samt övriga tillgångar. Uppgifterna ska lämnas senast den 15 maj. En förening kan få undantag från rapporteringen om det finns särskilda skäl. Ett sådant särskilt skäl kan vara att föreningen är under avveckling (run-off).

Finansinspektionen bedömer att dessa uppgifter kommer att ge grundläggande information om hur en försäkringsförenings investeringar är fördelade och hur stora tillgångar en förening förfogar över. Rapporteringen ska även innehålla uppgifter om antal försäkringstagare, hur det antalet har förändrats under året samt orsakerna till sådana förändringar.

Om föreningen upptäcker avvikelser från lämnade uppgifter eller om det görs ändringar på en föreningsstämma ska föreningen så snart som möjligt lämna in en korrigerad rapport till Finansinspektionen. Utöver felskrivningar kan det röra sig om att det på en föreningsstämma fattas beslut som innebär att de uppgifter som har lämnats i rapporteringen är missvisande.

Vanligtvis sker rapportering till Finansinspektionen elektroniskt via myndighetens rapporteringsverktyg. Detta bedöms dock kunna bli onödigt betungande för föreningarna eftersom de är så små och inte tidigare har rapporterat elektroniskt. Dessutom rör det sig endast om ett fåtal uppgifter som ska lämnas. Uppgifterna ska i stället lämnas per e-post eller post till myndigheten. Eftersom det rör sig om ett fåtal uppgifter och ett begränsat antal föreningar anser Finansinspektionen att de uppgifter som rapporteras in kan sammanställas manuellt på myndigheten.

Tidigare har en förening, om den inte har haft undantag, årligen skickat in sin årsredovisning till Finansinspektionen. Detta krav ersätts av den föreslagna rapporteringen. Detta innebär ett utökat krav för den försäkringsförening som har haft undantag.

2.9 Åtgärdsplan för förening som inte uppfyller kapitalkravet

Finansinspektionens ställningstagande: En sådan åtgärdsplan som en försäkringsförening ska upprätta om den inte uppfyller kapitalkravet⁶ ska bland annat innehålla uppgifter om föreningens ekonomiska situation vid tidpunkten för planens upprättande och en beskrivning av de åtgärder som föreningen avser att vidta för att åter uppfylla det schablonmässiga kapitalkravet.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: En försäkringsförening omfattas av bestämmelserna om ingripanden i 18 kap. FRL. Föreningen bör därför även tillämpa bestämmelser som motsvarar de som finns i 12 kap. försäkringsrörelseföreskrifterna, som kompletterar 18 kap. FRL och som handlar om vilka uppgifter som ska finnas i en förenings åtgärdsplan. Finansinspektionen bedömer att de uppgifter som en sådan åtgärdsplan ska innehålla är nödvändiga för att myndigheten ska ha möjlighet att på tillräckliga grunder godkänna en åtgärdsplan.

2.10 Avgifter för återköp och överföring

Finansinspektionens ställningstagande: En försäkringsförening får beakta personalkostnader, kostnader för utskrifter, porto och digitala utskick, samt datakostnader för åtgärder som utförs för att uppfylla en begäran om återköp eller överföring.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Försäkringsföreningarna omfattas av den lagstadgade återköps- och överföringsrätten i 11 kap. 5 § FAL och 4 kap. 17 a–c §§ FRL. De bör därför omfattas även av bestämmelser som motsvarar de som finns i 14 kap. försäkringsrörelseföreskrifterna, och som kompletterar 4 kap. 17 a–c §§ FRL.

Med *personalkostnader* avses lön, arbetsgivaravgifter och andra sociala avgifter som föreningen har för aktuell personal.

Med *kostnader för utskrifter, porto och digitala utskick* avses kostnader för att sända ut nödvändig information i ett återköps- eller överföringsärende, men inte kostnader för att ta fram det material som skickas. Både utskick i pappersform och digital form omfattas.

⁶ Att inte uppfylla kapitalkravet innebär att föreningens kapitalbas inte är tillräckligt stor för att täcka det schablonmässiga kapitalkravet.

Med *datakostnader* avses sådana nödvändiga kostnader, utöver personalkostnader och kostnader för utskick, som föreningen kan ha för exempelvis arkivering, rapportering av kontrolluppgifter till Skatteverket och kontoöverföringar. Kostnader för att upprätthålla en arkivfunktion och intern statistikrapportering omfattas inte. Inte heller omfattas kostnader för drift av it-system.⁷

2.11 Ändringar i befintliga föreskrifter och allmänna råd

Lagändringarna och föreningsföreskrifterna påverkar följande föreskrifter och allmänna råd:

- Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 1993:6) om avgränsning av understödsförenings verksamhet gentemot affärsmässigt driven försäkringsrörelse,
- Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2004:10) för revisorer förordnade av Finansinspektionen,
- Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag,
- Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2010:1) om kvartalsstatistik för vissa värdepappersbolag,
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har undantag,
- försäkringsrörelseföreskrifterna,
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:13) om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse, och
- Finansinspektionens allmänna råd om ersättningspolicy i understödsföreningar, börser och clearingorganisationer.

Nedan framgår vilka ändringar som Finansinspektionen gör när det gäller de aktuella föreskrifterna och allmänna råden.

2.11.1 De allmänna råden om avgränsning av understödsförenings verksamhet gentemot affärsmässigt driven försäkringsrörelse

Finansinspektionens ställningstagande: De allmänna råden om avgränsning av en understödsförenings verksamhet gentemot affärsmässigt driven försäkringsrörelse upphävs.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

⁷ Se även beslutspromemorian i FI dnr 17-21914.

Finansinspektionens skäl: En understödsförening får enligt 1 § den upphävda lagen inte driva affärsmässig försäkringsrörelse. De allmänna råden förtydligar vad en sådan affärsmässig försäkringsrörelse är. Eftersom en försäkringsförening inte har motsvarande förbud mot affärsmässigt driven försäkringsrörelse behövs de allmänna råden inte längre.

2.11.2 De allmänna råden för revisorer förordnade av Finansinspektionen

Finansinspektionens ställningstagande: De allmänna råden för revisorer förordnade av Finansinspektionen ändras så att de inte gäller för de understödsföreningar som omfattas av den upphävda lagen. Vidare har de allmänna råden uppdaterats så att de hänvisningar som görs till olika lagar är korrekta.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Eftersom understödsföreningar inte kommer att finnas kvar som företagstyp när övergångsregleringen för dessa upphör den 1 januari 2021, finns det inte längre anledning att ha en hänvisning i de allmänna råden till revisorer som har förordnats enligt den upphävda lagen. De allmänna råden gäller dock för försäkringsföreningar, varför revisorer som förordnas i de understödsföreningar som omvandlas till sådana även fortsatt kommer att omfattas. Det har inom ramen för detta regelärende inte funnits möjlighet att göra en allmän översyn av de allmänna råd som nu ändras. De allmänna råden ges därför inte ut på nytt, vilket annars är det normala tillvägagångssättet när allmänna råd ändras.

2.11.3 De allmänna råden om styrning och kontroll av finansiella företag

Finansinspektionens ställningstagande: De allmänna råden om styrning och kontroll av finansiella institut ändras så att de inte gäller för de understödsföreningar som omfattas av den upphävda lagen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Eftersom understödsföreningar inte kommer att finnas kvar som företagstyp när övergångsregleringen för dessa upphör den 1 januari 2021, behöver hänvisningen till understödsföreningar i de allmänna råden tas bort. Bestämmelserna i de allmänna råden har dock i stora delar flyttats över till föreningsföreskrifterna. Det har inom ramen för detta regelverksarbete inte funnits möjlighet att göra en allmän översyn av de allmänna råden från 2005. Därför ges inte heller dessa allmänna råd ut på nytt.

2.11.4 Föreskrifter om kvartalsstatistik för vissa värdepappersbolag

Finansinspektionens ställningstagande: Föreskrifterna om kvartalsstatistik för vissa värdepappersbolag ändras så att understödsföreningar tas bort i bilaga 2, där det anges vad som avses med försäkringsföretag.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Eftersom understödsföreningar inte kommer att finnas kvar som företagstyp när övergångsregleringen för dessa upphör den 1 januari 2021, tas understödsföreningar bort i bilagan i föreskrifterna. Föreningarna kommer i stället att omfattas i egenskap av försäkringsföreningar.

2.11.5 Föreskrifter om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har undantag

Finansinspektionens ställningstagande: De redovisningsföreskrifter som ska gälla för sådana försäkringsföretag som har beviljats undantag från ÅRFL ändras. Nya bestämmelser införs, i relevanta delar, som förtydligar vad som gäller för försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § FRL för att förenkla tillämpningen av föreskrifterna.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Det har införts ett undantag från kravet på att beräkningarna av försäkringstekniska avsättningar alltid ska utföras av en aktuarie.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Likbärarelaget Enigheten i Malmö* anser att kraven i föreskrifterna när det gäller redovisning av försäkringstekniska avsättningar och kravet på att anlita en aktuarie eller annan specialist, inte är förenliga med grunderna för lagstiftningen. *Likbärarelaget* anser vidare att uppställningsformen som finns i ÅRFL för resultaträkningen ställer höga krav som inte kan anses motiverade med hänsyn till att de mindre understödsföreningarna driver sin verksamhet i så liten omfattning.

Finansinspektionens skäl: Understödsföreningar som har undantag från ÅRFL tillämpar i dag de upphävda föreskrifterna Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2006:18) om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens (de äldre redovisningsföreskrifterna). Enligt 1 kap. 1 § ÅRFL får försäkringsföreningarna – i likhet med vad som gällde tidigare – ansöka om undantag från ÅRFL. Om Finansinspektionen medger undantag ska dessa föreningar tillämpa Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har undantag (redovisningsföreskrifterna).

Bestämmelserna i de äldre redovisningsföreskrifterna om understödsföreningar motsvarar – förutom generella bestämmelser oavsett företagsform – i huvudsak de bestämmelser som finns i redovisningsföreskrifterna om livförsäkring.

De nu beslutade ändringarna innebär att redovisningsföreskrifterna förtydligas i relevanta delar med bestämmelser om vad som gäller för försäkringsföreningar som har undantag enligt 1 kap. 19 d § FRL och som har beviljas undantag från ÅRFL. Förtydligandena förenklar tillämpningen av föreskrifterna eftersom vissa begrepp som förekommer i de äldre redovisningsföreskrifterna relaterade till redovisning och beräkning av försäkringstekniska avsättningar har utmönstrats från ÅRFL och redovisningsföreskrifterna. Det gäller till exempel begreppen försäkringsfond och premiereserv som förekommer i den upphävda lagen och i uppställningsformerna i de äldre redovisningsföreskrifterna.

Finansinspektionen håller med *Likbärelaget* om att kravet i redovisningsföreskrifterna på att anlita en aktuarie eller annan specialist för att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna, inte har ställts i de äldre redovisningsföreskrifterna. Finansinspektionen inför därför ett undantag i 4 kap. 5 § när det gäller denna del. Myndigheten håller dock inte med *Likbärelaget* om att redovisningen av försäkringstekniska avsättningar inte är förenlig med grunderna i lagstiftningen. Detta eftersom Finansinspektionen kompletterar redovisningsföreskrifterna med bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar som finns i de äldre redovisningsföreskrifterna för att förenkla tillämpningen och för att bestämmelserna i huvudsak ska vara desamma.

Finansinspektionen inför nya allmänna råd till 2 kap. 1 § redovisningsföreskrifterna om vilka bestämmelser en försäkringsförening bör tillämpa när den upprättar resultatanalysen enligt bilaga 5 i redovisningsföreskrifterna, eftersom begreppet verksamhetsgrenar har utmönstrats från ÅRFL.

Utformningen av resultatanalysen för livförsäkringsrörelse i redovisningsföreskrifterna, motsvarar resultatanalysens utformning för understödsföreningar i de äldre redovisningsföreskrifterna. Försäkringsgrenen sjukförsäkring i resultatanalysen i bilaga 5 för livförsäkringsrörelse kompletteras så att den även innefattar olycksfallsförsäkring, eftersom föreningarna kan ha dessa försäkringar.

Uppställningsformen för resultaträkningen enligt de äldre redovisningsföreskrifterna motsvarar i huvudsak uppställningsformen för livförsäkringsrörelse i redovisningsföreskrifterna. Finansinspektionen inför därför nya föreskrifter i 3 kap. 2 § om att försäkringsföreningarna ska tillämpa denna uppställningsform. *Likbärelagets* synpunkt om att ÅRFL:s uppställningsform för resultaträkningen är ett för högt krav är inte relevant för detta regelprojekt eftersom denna uppställningsform inte ska tillämpas av försäkringsföreningar som har undantag från ÅRFL. Dessa föreningar tillämpar i stället uppställningsformerna i redovisningsföreskrifterna som är förenklade jämfört med ÅRFL:s uppställningsformer.

Ändringarna i redovisningsföreskrifterna innebär vidare att uppställningsformen för livförsäkringsrörelse i bilaga 2 och 7 redovisningsföreskrifterna

kompletteras med nya poster om redovisning av förändring av ej intjänade premier och kvardröjande risker. Finansinspektionen beslutar också att bilagorna 4 och 9 om innehållet i resultaträkningens poster kompletteras med nya föreskrifter, 5 a § respektive 8 a §, när det gäller redovisning av förändring av ej intjänade premier och kvardröjande risker. Föreskrifterna införs eftersom överföringar mellan försäkringstekniska avsättningar och fonder i eget kapital kan regleras i de berörda understödsföreningarnas stadgar. Föreskrifterna motsvarar bestämmelserna om redovisning av försäkringsfond och premiereserv i de äldre redovisningsföreskrifterna. Eftersom även balansposter berörs inför Finansinspektionen en ny paragraf i bilaga 3, 22 b §, om innehållet i balansräkningens poster när det gäller posten AA.V.5 Övriga fonder, som anger att stadgeenliga fonder ska redovisas under denna post. Bestämmelsen motsvarar 23 § i bilaga 3 de äldre redovisningsföreskrifterna. Vidare införs bestämmelser som förtydligar hur redovisningen av försäkringsfonden i 27 § samma bilaga om balansräkningsposten ej intjänade premier och kvardröjande risker ska ske. Bestämmelsen motsvarar 30 § i bilaga 3 de äldre redovisningsföreskrifterna.

Understödsföreningar som inte har varit registrerade tjänstepensionskassor ska enligt de äldre redovisningsföreskrifterna lämna upplysningar i förvaltningsberättelsen om medlemstal och väsentliga förändringar i dessa. Finansinspektionen inför en ny bestämmelse, 6 kap. 1 a §, om att dessa upplysningar ska lämnas i förvaltningsberättelsen enligt redovisningsföreskrifterna eftersom det är väsentlig information om föreningen. Bestämmelsen motsvarar 5 kap. 2 § de äldre redovisningsföreskrifterna.

Försäkringsföreningarna ska enligt föreningsföreskrifterna beräkna en kapitalbas och ett schablonmässigt kapitalkrav. Finansinspektionen inför nya allmänna råd till 6 kap. 1 § om hur dessa upplysningar bör lämnas i förvaltningsberättelsen. De allmänna råden motsvarar upplysningar som bör lämnas i förvaltningsberättelsen enligt de äldre redovisningsföreskrifterna.

2.11.6 Försäkringsrörelseföreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Försäkringsrörelseföreskrifterna ändras så att vissa försäkringsföreningar undantas från att tillämpa dem, förutom när det gäller bestämmelserna om försäkringsklasser i 2 kap. föreskrifterna.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: De försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § FRL kommer att tillämpa föreningsföreskrifterna. I de nya föreskrifterna finns bestämmelser som i stora delar motsvarar de områden som regleras i försäkringsrörelseföreskrifterna, men bestämmelserna har anpassats utifrån föreningarnas särart. Föreningarna bör därför undantas i

försäkringsrörelseföreskrifterna – som ska tillämpas av försäkringsföretag – utom vad gäller bestämmelserna om försäkringsklasser.

2.11.7 Föreskrifter och allmänna råd om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse

Finansinspektionens ställningstagande: De försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § FRL ska inte tillämpa föreskrifterna och de allmänna råden om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Sådana understödsföreningar som inte har varit tjänstepensionskassor kommer när de har omvandlats att tillämpa föreningsföreskrifterna. I de nya föreskrifterna finns bestämmelser om rapportering till Finansinspektionen som är anpassade till försäkringsföreningarnas särart. Dessa föreningar bör därför inte omfattas av föreskrifterna och de allmänna råden om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse.

2.11.8 Allmänna råd om ersättningspolicy i understödsföreningar, börser och clearingorganisationer

Finansinspektionens ställningstagande: De allmänna råden om ersättningspolicy i understödsföreningar, börser och clearingorganisationer ska inte längre gälla för de föreningar som omfattas av den upphävda lagen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: De allmänna råden omfattar sedan 2016 inte försäkringsföretag, eftersom sådana i stället ska uppfylla de krav på ersättningssystem som följer av Solvens 2-regelverket. Eftersom understödsföreningar inte kommer att finnas kvar som företagstyp när övergångsregleringen för dessa upphör den 1 januari 2021 ska de allmänna råden inte gälla för de som omfattas av den upphävda lagen. De understödsföreningar som omvandlas till försäkringsföreningar kommer dock även fortsättningsvis att omfattas. Mot bakgrund av ändringen ges de allmänna råden ut på nytt. I samband med detta har de allmänna råden setts över och vissa smärre språkliga ändringar har gjorts.

2.12 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Finansinspektionens ställningstagande: De nya föreskrifterna och föreskriftsändringarna träder i kraft den 1 november 2020

Även de ändringar som görs i befintliga föreskrifter och allmänna råd träder i kraft samma datum. I två fall införs övergångsbestämmelser som innebär att äldre föreskrifter och allmänna råd gäller för understödsföreningar som under en övergångsperiod tillämpar den upphävda lagen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Understödsföreningen Likbärelaget Enigheten i Malmö* har anfört att det efter den 1 november 2020 kommer att återstå endast två månader till årets slut när ansökningar om tillstånd senast ska ha lämnats in till Finansinspektionen. Med hänsyn till coronapandemin kommer många föreningar inte ha möjlighet att kalla till fysiska möten för att besluta om ändringar i föreningarnas stadgar. Likbärelaget föreslår därför att de föreningar som vill ska kunna lämna in avgiftsfria preliminära ansökningar med anstånd att komplettera dem inom vissa bestämda tider.

Sveriges Advokatsamfund anser att det är oacceptabelt att föreskrifterna träder i kraft först tre månader efter lagens ikraftträdande. Advokatsamfundet menar att det i praktiken innebär att föreningarna har två månader på sig att upprätta och lämna in ansökan, eftersom föreningen ska likvideras om ansökan inte är inlämnad senast den 31 december. Advokatsamfundet anser att föreskrifterna ska träda i kraft så snart som möjligt och senast den 1 oktober 2020.

Finansinspektionens skäl: Understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor måste senast den 31 december 2020 ansöka om tillstånd att omvandlas till försäkringsföreningar, alternativt träda i likvidation. Mot bakgrund av att föreskrifterna träder i kraft tre månader efter lagändringarna, har Finansinspektionen kommunicerat med de föreningar som kan komma att ansöka om omvandling genom ett informationsbrev och en checklista inför ansökan. Finansinspektionen har även hållit ett möte med de understödsföreningar som ville delta och som kan ansöka om omvandling. I kommunikationen har bland annat framförts att Finansinspektionen gärna ser att ansökningar om omvandling kommer in i anslutning till att föreskrifterna träder i kraft, dock senast den 31 december 2020. Om ansökningar om omvandling ändå kommer in till Finansinspektionen före den 1 november 2020 kommer myndigheten påbörja handläggningen av ärendet.

Finansinspektionens behandling av en ansökan kan inte, som *Likbärelaget* önskar, påbörjas utan att avgiften betalas. Ansökan behöver dock inte vara komplett för att anses inlämnad. Har ansökan kommit in till Finansinspektionen före den 31 december 2020 får understödsföreningarna fortsätta sin verksamhet i nuvarande form tills Finansinspektionen har fattat beslut i ärendet. Eventuella kompletteringar av exempelvis innehållet i verksamhetsplanen kan komma att begäras in när föreskrifterna har trätt i kraft.

3 Konsekvenser

De som omfattas av de nya föreskrifterna och ändringarna är sådana försäkringsföreningar som har varit registrerade som understödsföreningar som

inte har varit tjänstepensionskassor. Enligt Finansinspektionens företagsregister finns det för närvarande 27 sådana understödsföreningar.

En övervägande del av de konsekvenser som kan uppstå med anledning av de nya reglerna bedöms uppstå till följd av de lagändringar som riksdagen har beslutat om. I detta avsnitt analyseras dock endast sådana konsekvenser som följer av föreskrifterna.

Föreskrifterna innebär framför allt något utökade krav på information, investeringar, försäkringsteknisk utredning, styrning av en förening och rapportering. När det gäller reglerna om styrning har flera delar av de allmänna råd som föreningarna tillämpar i dag tagits bort ur föreskrifterna, vilket kan ses som en regellättnad. Å andra sidan har några av de allmänna råden gjorts om till föreskrifter, vilket i sig innebär utökade krav för de föreningar som i dag inte uppfyller dessa allmänna råd. Kravet på en funktion för internrevision, respektive kravet på regelbunden utvärdering av behovet av oberoende granskning, är exempel på sådana allmänna råd som har gjorts om till föreskrifter för föreningarna.

Finansinspektionen bedömer att bestämmelserna om informationskrav, kapitalkrav, investeringar, åtgärdsplan vid bristande uppfyllelse av kapitalkravet samt avgifter för återköp och överföring, inte kommer att innebära annat än mycket begränsade kostnadsökningar för föreningarna. För en förening som inte har följt de allmänna råden om intern styrning och kontroll i Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag medför det föreslagna kravet på att ha en funktion för internrevision, respektive kravet på att regelbundet utvärdera behovet av oberoende granskning, något högre kostnader. I övrigt bedömer Finansinspektionen att bestämmelserna om krav på styrning av en förening inte kommer att innebära att kostnaderna för en förening blir högre. Att föreningarna behöver rapportera uppgifter till Finansinspektionen samt upprätta och lämna in en försäkringsteknisk utredning till myndigheten medför dock en viss kostnadsökning för föreningarna.

Finansinspektionen bedömer att ändringarna i redovisningsföreskrifterna bör ha en marginell inverkan på föreningens redovisning samt processer och system för att ta fram redovisningsinformation. Detta eftersom ändringarna endast är förtydliganden om tillämpningen av redovisningsföreskrifterna och inte innebär några materiella förändringar i den information som företagen behöver ta fram. Ändringarna i redovisningsföreskrifterna bör därför, enligt Finansinspektionens uppfattning, inte medföra några särskilda administrativa, materiella eller finansiella kostnader för föreningarna.

Finansinspektionen bedömer att föreningarnas konkurrensförmåga inte bör påverkas, eftersom ändringarna omfattar samtliga försäkringsföreningar som tillämpar redovisningsföreskrifterna.

Sammanfattningsvis bedömer Finansinspektionen att de nya föreskrifterna inte kommer att medföra några nämnvärda kostnadsökningar för understödsföreningarna.

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Syftet med bestämmelserna om information, investeringar, försäkringsteknisk utredning, rapportering och styrning av en försäkringsförening är att förbättra styrningen av och tillsynen över föreningarna, samt förbättra förutsättningarna för att förvalta försäkringarna. Detta bedöms som positivt för både samhälle och konsumenter.

3.2 Konsekvenser för försäkringsföreningarna

3.2.1 Utgångspunkter för kostnadsberäkningarna

Kostnadsberäkningen för de föreningar som berörs av föreskrifterna (se avsnitt 3.2.2) utgår från vissa antaganden. En del av bedömningen av vilka konsekvenser som föreskrifterna får handlar om vilka kostnader som kan förväntas uppstå. För att uppskatta kostnaderna för försäkringsföreningarna utgår Finansinspektionen från instruktioner från Tillväxtverket om hur man beräknar ekonomiska effekter av regler för försäkringsföretag. Statistiska centralbyråns (SCB) statistik över löner omfattar dock relativt breda yrkesgrupper. Dessutom går de aktuella föreningarna inte att jämföra med andra försäkringsföretag eftersom de har betydligt mer begränsad verksamhet. Finansinspektionen frångår därför de uppgifter som finns i Tillväxtverkets databas Malin.

Sveriges Advokatsamfund säger i sitt remissyttrande över Finansinspektionens förslag att Finansinspektionen har underskattat timarvode för konsulter. Finansinspektionen medger att det finns en osäkerhet i denna uppskattning, liksom i alla uppskattningar och antaganden om beräkning av möjliga kostnader. Både intern lönekostnad och konsultarvode varierar beroende på vilken typ av kompetens som anlitas i det aktuella fallet. Finansinspektionen anser att den osäkerheten gör att det finns anledning att beakta Advokatsamfundets synpunkt. I kostnadsberäkningen använder myndigheten därför de uppgifter som tidigare har använts i konsekvensanalysen vid framtagandet av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:21) om tjänstepensionsföretag⁸.

- Genomsnittlig intern lönekostnad: 1 400 kronor per timme.
- Konsultkostnad: 2 100–3 200 kronor per timme.
- Årsarbetstid: uppskattas till 1 800 timmar.

3.2.2 Berörda företag

Enligt Finansinspektionens företagsregister finns det för närvarande 27 understödsföreningar, som inte är under likvidation, som kan omvandlas till en

⁸ Se beslutspromemorian i FI Dnr 18-1154.

försäkringsförening och som därmed kan komma att omfattas av föreskrifterna. Av dessa bedöms cirka 23 kunna kategoriseras som mindre försäkringsföreningar enligt 1 kap. 19 d § andra stycket FRL, och får därför vissa lättnader genom bestämmelserna i lagen och föreskrifterna.

Fördelning av understödsföreningar när det gäller tillgångar den 31 december 2017.

Tillgångar (mkr)	Antal	Summa tillgångar (mkr)	Andel av tillgångar (%)
0–0,9	4	2,7	0,2
1–9,9	8	31,7	2,9
10–99,9	7	224,1	20,6
100–499,9	3	829,3	76,2
Uppgift saknas	5	-	-
Summa	27	1 088,3	100

3.2.3 Konsekvenser för mindre försäkringsföreningar

I samband med att föreningarna ansöker om tillstånd behöver de lämna in viss information till Finansinspektionen, enligt 2 kap. FRL. Därtill kommer ansökningsavgifter för tillstånd samt eventuellt undantag för att få tillämpa förenklade föreskrifter om årsredovisning i försäkringsföretag. Till detta kommer föreningens interna arbete med att ta fram den informationen. Finansinspektionen bedömer att detta innebär en engångskostnad för föreningarna av begränsad storlek. Arbetstiden för detta uppskattas till mellan 3 och 4 timmar per förening. Finansinspektionen bedömer att arbetet bör kunna utföras av föreningens egen personal.

Om en försäkringsförening utvärderar behovet av oberoende granskning och bedömer att man behöver anlita någon för att göra en sådan granskning, beräknas det innebära en kostnad för föreningen på motsvarande 30–50 timmars arbete per granskning.

Finansinspektionen inför inte något krav på att periodiska försäkringstekniska utredningar ska lämnas in till myndigheten. Detta innebär en viss lättnad, då den upphävda lagen ställer krav på att en sådan lämnas in vart femte år. De föreningar som har begränsad tillsyn har dock fått undantag från kravet i den upphävda lagen. Om föreningen avser att höja försäkringsförmånerna ska en utredning skickas in till Finansinspektionen. Det innebär att merkostnader kan uppstå om föreningen fattar ett sådant beslut.

En försäkringsteknisk utredning är förhållandevis kostsam och ska utföras av en aktuarie. Finansinspektionen uppskattar att detta innebär 30–50 timmars arbete.

Av de 23 mindre föreningarna har 13 stycken tidigare fått begränsad tillsyn av Finansinspektionen. Begränsad tillsyn har i praktiken inneburit en lättnad i de krav som gäller för dessa föreningar. Eftersom myndigheten inför en årlig rapportering per e-post eller post av vissa uppgifter om antal försäkringstagare och andra ersättningsberättigade samt finansiella uppgifter, innebär det ett något utökat krav på rapportering. I dag lämnar understödsföreningarna in sin årsredovisning till Finansinspektionen varje år. De uppgifter som nu kommer att krävas av föreningarna enligt föreskrifterna bör dock finnas i föreningens årsredovisning, varför kostnaden bedöms bli begränsad.

Rapporteringskravet bedöms motsvara en engångskostnad på motsvarande högst sex timmar för att sätta sig in i de föreslagna bestämmelserna, samt högst tre timmar per år för att sammanställa och rapportera till Finansinspektionen. Arbetet kan utföras av föreningens egen personal alternativt av en extern konsult.

Finansinspektionen bedömer att bestämmelserna om informationskrav, kapitalkrav, investeringar, åtgärdsplan vid bristande uppfyllelse av kapitalkravet och avgifter för återköp och överföring inte kommer att innebära annat än mycket begränsade kostnadsökningar för en mindre förening.

3.2.4 Konsekvenser för övriga försäkringsföreningar

Finansinspektionen bedömer att fyra föreningar inte kommer att kategoriseras som mindre.

I samband med ansökan om tillstånd bedömer Finansinspektionen att det tillkommer samma engångskostnader för dessa övriga föreningar som för mindre föreningar, eventuellt med undantag för ansökningsavgiften för att få tillämpa förenklade föreskrifter om årsredovisning i försäkringsföretag.

Kravet på att ha en funktion för internrevision samt att regelbundet göra oberoende granskningar av föreningens interna kontroll, innebär ett utökat krav för de föreningar som inte har följt Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag. Detta bedöms innebära 30–50 timmars arbete per granskningstillfälle.

Dessa föreningar tillämpar metodiken med löpande fördelning av återbäring och beloppshöjningar. Finansinspektionen bedömer att de kan behöva ta fram en försäkringsteknisk utredning varje år som underlag för föreningarnas beslut om uppräknningar. Föreningarna lämnar i dag, i enlighet med sina stadgar, årligen in en försäkringsteknisk utredning till Finansinspektionen. Föreskrifterna innebär således inte någon förändring i den delen och därmed inga ökade kostnader.

Kravet på årlig rapportering, som har angetts ovan och som är oberoende av föreningens storlek, är en kostnad även för dessa föreningar.

Det föreslagna rapporteringskravet bedöms uppgå till en engångskostnad motsvarande högst sex timmar för att sätta sig in i de föreskrifterna, samt högst tre timmar per år för att sammanställa och rapportera till Finansinspektionen. Arbetet kan utföras av föreningens egen personal, alternativt av en extern konsult.

Finansinspektionen bedömer att bestämmelserna om informationskrav, kapitalkrav, investeringar, åtgärdsplan vid bristande uppfyllelse av kapitalkravet och avgifter för återköp och överföring inte kommer att medföra några kostnadsökningar för en förening som inte är mindre.

3.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

Finansinspektionen kommer till viss del att få utökad tillsyn över försäkringsföreningarna jämfört med tillsynen enligt den upphävda lagen. Finansinspektionen bedömer att det utökade tillsynsansvaret kommer att innebära en viss ökning av arbetet. Sammantaget bedöms föreskrifterna innebära endast marginellt utökade kostnader för Finansinspektionen.